

Լոս Անճելըսի Հայ Քոյրերու Վարժարանի Մշակոյթի Փառատօնը

ԼԻՆՏԱ ԳԱՆՏԻԼԵԱՆ

Ժողովուրդի մը ինքնուրոյնութիւնը պահպանող գլխաւոր ազդակը անոր հոգեմտաւոր յոյզերուն եւ մտածումներուն ամբողջութիւնը հանդիսացող մշակոյթն է: Մշակոյթն է, որ կը բնորոշէ իւրաքանչիւր ազգ, եւ կը տարբերէ ու կը զանազանէ զայն իր նմաններէն: Մշակոյթն է դարձեալ, որ իբրեւ ինքնճանաչման գործօն, կը կերտէ մարդ անհատը՝ անոր տալով

իր ազգային լիարժէք յատկութիւնները: Իսկ մշակոյթի ողնաշարն են՝ զայն բաղկացնող բոլոր տարրերը, ինչպէս՝ լեզու, գիր, գրականութիւն, երաժշտութիւն, բարքեր ու սովորութիւններ, տարազներ, ճարտարապետութիւն, եւ այլն:

Աշխարհի այլազան ժողովուրդներու մէջ հայ ազգը այն բախտաւորներէն է, որ օժտուած է իր սեփական այբուբենով ու հազար վեց հարիւր եւ աւելի տարիներէ ի վեր կը վայելէ անոր բարիքները, կ'ապրի անով եւ կ'ապրեցնէ զայն՝ պահելով իր ինքնուրոյնութիւնը, հակառակ անոր, որ յաճախ շրջապատուած է այլ ազգերով: Նման վիճակի մէջ է այսօր ամերիկահայ գաղութը: Սակայն, հայ ժողովուրդը իր դարերու

փորձառութեամբ եւ գոյատեւելու իր տարօրինակ կամքով գտած է այլասերման դեմ պայքարելու միջոցները, որոնցմէ ազդեցիկն են հայ մշակոյթն ու դպրոցը:

Հայ քոյրերու վարժարանն ալ, իբրեւ մշակոյթի ամրոց, այս տարի վարժարանի 25 ամեակի տօնակատարութիւններու շարքին, մեծ շուքով նշեց Մշակոյթի ամիսը՝ զայն վերածելով միօրեայ հայկական փառատօնի, անգամ մը եւս շեշտելով հայ վարժարանի առաքելութիւնը, յատկապէս հայ ուսուցիչին դերը՝ կոփելու հայ մարդը, կերտելու անոր հոգեմտաւոր աշխարհը հայ երգով պարով, գրականութեամբ եւ սովորութիւններով: Հայկական բաժանմունքը որոշեց օր մը Հայ Մշակոյթին նուիրել՝ աշակերտներն ու ծնողները ներգրաւելով ծրագիրին մէջ:

Շաբաթ, Հոկտեմբեր 30ին տեղի ունեցաւ Մշակոյթի օրուան հանդիսութիւնը, առաւօտեան ժամը 10էն սկսեալ: Ժամանակէն շատ առաջ արդէն, ծնողներ եւ հիւրեր հաւաքուած էին եւ մեծ խանդավառութեամբ կը սպասէին յայտագիրին:

Սրահը զարդարուած էր աշակերտներու աշխատանքներով. պատերը վերածուած էին մեր ոսկեղնիկ տառերուն, որոնք գունաւորուած էին աշակերտներու հարուստ երեւակայութեամբ. ապա հայոց վանքերն ու եկեղեցիները, հայկական տարազները իրենց պսպղուն գոյներով կենդանացած էին հոն, իսկ տարբեր անկիւնէ մը Հայ կնոջ համբերութեան եւ շնորհքին արգասիքը եղող ձեռագործներ կու գային ամբողջացնելու սրահին օրուան իմաստը տուող զարդարանքները: Վարժարանի բակը նոյնպէս մշակոյթի խօսուն բեմ դարձած էր. ամէն կողմ ցուցադրուած էին հայկականութիւն բուրոյ սեղանիկներ. հայ գիրքն ու գրականութիւնը իրենց պատուաւոր տեղը գրաւած էին: Ուրիշ կողմ մը, հայկական զարդեր եւ սրտի խօսող հետաքրքրական հայկական արտադրութիւններ, իսկ ախորժաբեր հոտով իր կողմ հրաւիրող բաժինը՝ այս տարուան նորութիւնը եղող հայկական ճաշերն ու... համով հայկական պանիրն ու լաւաշը եւ յատուկ պատրաստուած դափամաններն էին:

Իսկական հայկական փառատօն. վարժարանէն ներս խանդավառութիւն կը տիրէր, ամէն կողմ լեցուն էր ծնողներով, աշակերտներով, ուսուցիչներով, որոնք բոլորը հագուած էին վարժարանի 25ամեակի նշանակը կրող շապիկներ: Եկած էին նաեւ շրջանաւարտ աշակերտներ, որոնք մեծ կարօտով վերադարձեր էին եւ արդէն հին օրերու մտերմութեամբ կը վարուէին:

Յաջողեցա՛ւ Հայկական բաժանմունքի ծրագիրը, յամառ աշխատանքով եւ զօրակցութեամբ տնօրէնութեան, նախակրթարանի եւ մանկապարտէզի Օնոդաօժանդակ մարմիններու, դասարաններու պատասխանատու ծնողներուն, բոլոր ուսուցիչներուն եւ աշակերտներուն, որոնք մեծ բժախնդրութիւն ցուցաբերեցին իրենց վստահուած բաժինները կատարեալ ներկայացնելու՝ գիտակցելով, որ այս տարի հանդիսատեսը միայն աշակերտներ չէին այլ ծնողներ, հիւրեր, մեծ ծնողներ, նախկին աշակերտներ եւ մեծ բազմութիւն: Հոս անհրաժեշտ է շնորհակալութիւն

յայտնել բոլոր զօրակցողներուն, որոնք քաջալերեցին նիւթապէս, բարոյապէս, աշխատանքով եւ ներկայութեամբ, անգամ մը եւս փաստելով իրենց հաւատքը հայ մշակոյթի անհրաժեշտութեան եւ հայ դպրոցի առաքելութեան հանդէպ:

Այս խանդավառ մթնոլորտին մէջ, հեզասահ ընթացաւ նաեւ օրուան պաշտօնական բաժինը՝ իր բազմազան յայտագիրով, ուր բեմ բարձրացան դպրոցի նոյնիսկ մանկամասուրի աշակերտները. հերթով բոլոր դասարանները ներկայացան եւ իրենց բաժինները ներկայացուցին. երկար յայտագիրը հերթափոխութեամբ կատարուեցաւ. ծնողներ հաճոյքով կը դիտէին իրենց զաւակներու ներկայացումները, ապա կը շարունակէին իրենց հաճոյքը՝ մասնակցելով սրահէն դուրս տեղի ունեցող խաղերուն եւ այլ յայտագիրներու՝ իրենց տեղը տալով նոր եկողներու:

Հանդիսութեան տեւողութեան, յայտագիրի բոլոր մասերուն՝ թատրոն, երաժշտութիւն թէ ասմունք, իր հմտութեամբ, դաշնամուրով կ'ընկերակցէր վարժարանիս երաժշտութեան ուսուցչուհի Վարդուհի Պաղտասարեանը, իսկ օրուան հանդիսավարն էր՝ հայերէնի ուսուցչուհի Լինտա Գանտիլեան, որ բացման խօսքով բաղդատական մը կատարեց ուսուցիչի մը եւ մշակի մը զգացած գոհունակութեան միջեւ՝ ի տես իրենց ձեռակերտը եղող հասուն «բերքին», ապա ան երկու ժամ անընդհատ ներկայացուց աշակերտները ու խօսեցաւ անոնց ներկայացուցած հայ մշակոյթի բնագաւառներուն մասին:

Հանդիսութիւնը ունէր քանի մը մասեր: Առաջին բաժինով ներկայացան մանկապարտէզի աշակերտները՝ երգելով եւ արտասանելով հայրենաշունչ երգեր ու ոտանաւորներ, ապա իրենց ծնողներուն հետ բաժնուեցան սրահէն եւ անցան իրենց համար պատրաստուած խաղերու բաժինը՝ ապրելով անմոռանալի օր մը:

Յաջորդ բաժինով հանդէս եկան նախակրթարանի աշակերտները՝ դարձեալ երգերով ու պարերով, ներկայացումով եւ հայկական տարազներու ցուցադրութեամբ: Այս տարուան նորութիւնն էր տարազներու ցուցադրութիւնը, զոր պատրաստեց Մարօ Գոյումճեանը՝ Դ. եւ Ե. դասարանի աշակերտներուն համար, ընդգրկելով հայոց պատմութիւնը, մինչեւ Արցախեան նորագոյն պայքարը, եւ ներկայացնելով պատմական յատկանշական դէմքեր:

Նախքան վերջին բաժինը, խօսք առաւ վարժարանիս տնօրէնուհի քոյր Լուսիան, որ աշակերտները յորդորեց հայկական մշակոյթով լիցքաւորուիլ, եւ քաջալերեց զանոնք իրենց տարած աշխատանքին համար: Ան յատուկ կերպով շնորհաւորեց հայերէնի դասատուները, երժշտութեան ուսուցչուհին եւ շնորհակալութիւն յայտնեց անոնց կատարած ազգանուէր աշխատանքին համար, մինչ ներկաները ծափողջիւններով եւ ծաղկեփունջերով իրենց երախտագիտութիւնը յայտնեցին ուսուցչուհիներուն:

Ապա տեղի ունեցաւ ՀՕՄԻ Հարիւրամեակի հիմնադրամի յանձնախումբին կազմակերպած շարադրութեան մրցումին մասնակցող եւ մրցանակի արժանացած աշակերտներուն պարգեւատրումը՝ ձեռամբ յանձնախումբի անդամներէն Լինտա Գանտիլեանի: Յիշենք, որ այս մրցումին, ընդհանուր վարժարաններու Է. կարգերու մակարդակով, վարժարանէս Ալեք Քիլիսեան արժանացաւ երրորդութեան, իսկ ներվարժարանային մրցումին, Չ. դասարանէն Ամելի Թելչըր հանդիսացաւ առաջին, իսկ Է. դասարանէն Ալեք Քիլիսեան՝ առաջին, Գեորգ Արապեան՝ երկրորդ ու Ը. դասարանէն Մարինա Սթանպուլեան՝ առաջին:

Հանդիսութեան վերջին բաժինը ստանձնած էր միջնակարգը. անոնք երգելու եւ արտասանելու կողքին, ներկայացուցին «Քաջ Նազար» թատերգութիւնը (Ը. դասարան): Գնահատելի էին բոլոր աշակերտները, որոնք ապրումով եւ շատ բնական ձեւով կատարեցին իրենց բաժինները, սակայն Արին Շահճադանեանը բացառիկ էր. ան ճարտարութեամբ ներկայացուց Նազարի տիպարը՝ ներկաներուն պարգեւելով հաճոյքի երկար պահեր: Թատրոնը ւարտեցաւ Նազարի հարսանիքով, որ վերածուեցաւ հայկական հարսանիքի, երբ աշակերտական խումբ մը՝ ձեռքերնին դափամա, մեկնաբանեցին «Ղափամա» երգը՝ Նազարն ու իր հարսնետորները հրաւիրելով պարի, մինչ աշակերտները ուղղուեցան դէպի բակ ու ներկաները միացան իրենց: Այս օրուան առիթով յատուկ հրաւիրուած պարուսոյցներ Մարօ եւ Տալիլա Բանտազօս, գլխաւորեցին հայկական շուրջպարը, որ ծայր առաւ եւ շարունակուեցաւ մինչեւ ուշ ժամեր՝ մթնոլորտը վերածելով իրական հայկական հարսանիքի մը:

Խրախուսիչ էր լրիւ ամուսան ձեռնարկները՝ մանկապարտեզին համար հեքիաթասացութեան երեկոյ մը՝ կատարողութեամբ Մարօ Գոյումձեանի, հայկական ճաշերու ներկայացում (միջնակարգ), եւ տակաւին նմանօրինակ ծրագիրներ, որոնք հայ վարժարանը կը պահեն իր առաքելութեան մէջ եւ հայ ուսուցիչը՝ պատնէշի վրայ, հաւատալով, որ հայ մշակոյթը «Տունն է հայուն, աշխարհի չորս ծագերուն»:

Շարունակէ առաքելութիւնդ, հա՛յ մշակ, ի սփիւոս աշխարհի, որ կանգուն մնայ հայ ազգն ու հայրենիքը: